

Закон о аграрној реформи и унутрашњој колонизацији

**Закон је објављен у "Службеном гласнику НРС",
бр. 5/48, 11/49 и 34/56.**

І ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Земљорадником се сматра лице које од пре 10 јула 1945 године:

- а) само или са својом породицом обрађује своју или туђу земљу;
- б) обрађује своју земљу уз употребу најамне радне снаге, ако са својом породицом живи на својој земљи и физички учествује у радовима на газдинству и ако му је земљорадња главно занимање.

Као земљорадници сматраће се и:

а) радници, печалбари и исељеници који су сопственици земље, а ту земљу обрађује њихова породица;

б) земљорадничке и радничке породице као и породице сеоских занатлија, које су услед рата или других околности остале без довољно радне снаге, те су услед тога принуђене да своју земљу дају другим лицима на обраду.

Као земљорадник сматра се и лице неземљорадничког занимања које се пре 28 августа 1944 године са својом породицом стално настанило на свом земљишном поседу и од тада се искључиво бави земљорадњом, под условом да је коначно напустило своју ранију професију.

Члан 2

Као обрадива земља сматра се земљиште под ораницом, виноградом, воћњаком, индустријским биљем, ливадам и вртом, као и они пашњаци који су погодни за непосредну обраду.

ІІ ЕКСПРОПРИЈАЦИЈА

Члан 3

Да би се створио земљишни фонд за извођење аграрне реформе и унутрашње колонизације као и ради остварења циљева предвиђених у чл. 11, 20, 21 и 27 Закона о аграрној реформи и колонизацији, од 23 августа 1945 године, одузеће се од садашњих сопственика и прећи у руке државе ова пољопривредна и шумска добра:

1) велики поседи тј. таква пољопривредна и шумска добра чија укупна површина прелази 45 ха односно 25 ха обрадиве површине, ако сопственик није земљорадник;

2) земљишни поседи у својини банака, предузећа, деоничарских друштава и других приватно-правних лица, изузимајући делове оних земљишта који се могу оставити сопственицима за индустријске, грађевинске, научне и друге друштвено корисне сврхе о чему ће доносити решење Министар пољопривреде;

Под одредбе овога члана не спадају земљишта која су заједничка својина земљишних заједница, имовних општина, села, општина, братстава, племена и државе, сем поседа града Сремских Карловаца званог "Јарковац" у Срезу старопазовачком.

3) земљишни поседи богомоља, манастира, верских установа и свих врста задужбина, световних и верских;

Од постојећих поседа појединих богомоља, манастира и верских установа одузеће се само вишак преко 10 ха њихове укупне површине њива, башта,

винограда, воћњака, утрина и шума. Верским установама (богомољама, манастирима, органима верских заједница и сл.) већег значаја или веће историјске вредности оставиће се од садашњег њиховог поседа до 30 ха обрадиве земље и до 30 ха шуме. Решење о овоме, а по мишљењу Министра просвете, доноси Министар пољопривреде.

4) земљишни поседе, који су у току рата остали ма из ког разлога без сопственика и правног наследника;

5) вишак земљорадничких поседа изнад законом одређеног максимума;

6) вишак поседа изнад 3 ха а код искључиво шумских поседа изнад 5 ха чији сопственици нису земљорадници по овом закону, а посед им је мањи од максимума одређеног у тач. 1 овог члана.

Члан 4

Земљишни посед који се одузима по чл. 3 тач. 1, 2 и 4 овог Закона одузима се у целини заједно са свим зградама и постројењима и са целокупним живим и мртвим пољопривредним инвентаром који се затекао на поседу на дан 28 августа 1945 године без икакве накнаде сопственицима. Исто тако неће се платити накнада за оно што се одузима по чл. 3 тач. 3 овог Закона.

Ако се установи да сопственик поседа из чл. 3 тач. 1 овог Закона нема осим тога поседа никакве друге имовине нити другог занимања од чега би могао живети и да су му приходи са тога поседа били искључиво средство издржавања тако да би експропријацијом у смислу ст. 1 овог члана остао без средстава за издржавање, оставиће се изузетно таквом сопственику, поред куће за становање с припадајућим стварима, 5 ха обрадиве земље и овој површини земље одговарајуће пољопривредне зграде и одговарајући живи и мртви инвентар, а сав остали посед, зграде и инвентар одузима се без накнаде.

Ако поседник из чл. 3 тач. 1 овог Закона нема више од једне куће за становање ова му се неће одузети. Замкови (дворови) не могу се рачунати као куће за становање.

Ако има сметње да се поседнику из ст. 2 овог члана земља и кућа остави на досадашњем поседу, то ће му се накнадити на другоме месту у тој околини.

У случајевима из ст. 2, 3 и 4 овог члана решење у првом степену доноси извршни одбор средског народног одбора а жалба се подноси Министру пољопривреде у року од осам дана од дана пријема решења. Решење Министра је коначно.

Богомољама, манастирима и верским установама оставиће се сразмеран део зграде, инвентара и приноса према остављеном земљишту у смислу тач. 3 чл. 3 овог Закона.

У случају када се одузима само вишак земље (чл. 3 тач. 5 и 6 овог Закона) сопственику ће се исплатити накнада за одузето земљиште у висини средњег једногодишњег приноса.

Када се одузима вишак земље (чл. 3 ст. 5 и 6 овог Закона) дотадашњем сопственику оставиће се максимум сразмерно по културама. 50% земљишта које се оставља као максимум може да бира сопственик а 50% му одређују органи који врше експропријацију. Изузетно од овог прописа сопственик може задржати воћњаке и винограде до одређеног максимума. У случају да је део земљишта погодан за јавне сврхе по решењу месних власти, сопственик не може изабрати ово земљиште.

Ако се на одузетом земљишту по чл. 3 тач. 5 и 6 овог Закона налазе зграде или друга постројења а сопственик је у смислу претходног става могао бирати 50% од остављеног му максимума он може однети само зграде и постројења која се могу преносити без рушења, а остале зграде и постројења не може ни рушити ни односити и за њих не припада му накнада.

Ако сопственик није могао бирати 50% од остављеног му максимума, јер је месна власт експрописано земљиште на којем се налазе зграде или постројења

одабрала за јавне сврхе, он може однети зграде и друга постројења која се могу преносити а за остале зграде и постројења даће му се накнада у новцу по процени комисије коју сачињавају представник сопственика експроприсаног земљишта и по један представник месног среског народног одбора.

Члан 5

Максимум земљорадничког поседа, који ће остати својина земљорадника одредиће се у границама од 20 - 35 ха обрадиве рачунајући окућницу, или до 45 ха укупне површине. Орган за извршење експропријације одредиће максимум за сваки поједини случај, с обзиром на квалитет и плодност земљишта и врсту културе.

Одредбе о експропријацији вишка земљишта преко максимума који се оставља земљорадничким породицама, примењиваће се у случају породичних задруга тако да ће се свака ужа породица која је била члан задруге на дан 28 августа 1945 године и која има право на свој део у случају деобе задруге, сматрати самосталном земљорадничком породицом тј. као да је већ одељена.

Ово одређивање максимума за породичне задруге не утиче ни у ком случају на начин евентуалне касније деобе задруге.

Члан 6

Од вишка поседа који је одузет у корист земљишног фонда по чл. 3 тач. 6 овог Закона, сродницима ранијег сопственика закључно до четвртог степена крвног сродства може се доделити онолико земље колико је потребно да са сопственим поседом имају највише 5 ха обрадивог земљишта, ако испуњавају услове из чл. 29. овог Закона.

Додељивање одузетог вишка сродницима вршиће се по праву наслеђа и обичају с обзиром на њихово имовно и породично стање, стање земљишног фонда тога места као и с обзиром на потребе и број месних аграрних интересената.

Сродницима се не може доделити одузети вишак поседа, ако је тај вишак према решењу месног народног одбора потребан за јавне сврхе.

III ЗЕМЉИШНИ ФОНД

Члан 7

У земљишни фонд аграрне реформе и унутрашње колонизације по изузимању земљишта из чл. 11, 20 и 27 савезног Закона о аграрној реформи и колонизацији од 23 августа 1945 године улази:

- 1) земља експроприсана по чл. 3 овог Закона;
- 2) земља држављана немачког Рајха и лица немачке народности конфискована према одлуци Антифашистичког већа народног ослобођења Југославије од 21 новембра 1944 године, која је одређена за насељавање бораца по чл. 18 савезног Закона о аграрној реформи и колонизацији од 23 августа 1945 године;
- 3) земљишни посед народних непријатеља и других лица који је конфискован на основу извршне судске пресуде;
- 4) земља коју држава издвоји из свог власништва у циљу додељивања сиромашним земљорадницима. Ово издвајање врши Министар привреде у споразуму са ресорним министрима Владе Народне Републике Србије;
- 5) земља коју приватни сопственик поклони држави прописно овереном писменом изјавом, уколико надлежни државни орган поклон прихвати.

IV ДОДЕЉИВАЊЕ ЗЕМЉЕ

Члан 8

Земља из земљишног фонда додељује се слободна од свих дугова и терета. Сопственик остаје задужен сразмерно делу који му је остао у својини. Питање дугова и терета на одузетим земљиштима решава се посебним законом.

Кад се вишак земље, који се одузима, додељује сродницима, дугови и терети пренеће се сразмерно на нове сопственике уколико су учињени ради поседа.

Члан 9

Цена земљишта које ће добити аграрни интересенти срачунаће се у смислу чл. 14 савезног Закона о аграрној реформи и колонизацији, од 23 августа 1945 године, тако, да ће се целокупна сума издата за накнаду по чл. 4 ст. 7 овог Закона, на територији Народне Републике Србије разделити на земљиште фонда.

Члан 10

Земља из земљишног фонда доделиће се сходно прописима савезног Закона о аграрној реформи и колонизацији, од 23 августа 1945 године, и Уредбе о реду првенства у додељивању земље, од 2 септембра 1945 године, првенствено интересентима у месту и ближеј околини тако да са осталим делом њиховог газдинства, уколико имају, чини привредну целину.

Министар пољопривреде одредиће која ће се површина земљишног фонда у једном месту доделити интересентима из тог места, а која ће се површина доделити интересентима из околних места, односно задржати за унутрашњу колонизацију.

Шуме ће се додељивати по одредбама Закона о поступању са експроприсаним и конфискованим шумским поседима од 22 фебруара 1947 године.

Члан 11

На земљишту из земљишног фонда одређеног за колонизацију по чл. 10 ст. 2 овог Закона, извршиће се унутрашња колонизација.

Решење за сваки поједини случај где ће и колико колониста добити земље донеће Министар пољопривреде.

Трошкови унутрашње колонизације падају на терет буџета Народне Републике Србије.

Члан 12

Месним, односно градским народним одборима може Министар пољопривреде доделити из земљишног фонда земљу која смета комуникацијама или је потребна за наводњавање или одводњавање, или за друге опште корисне сврхе.

На предлог среског односно градског народног одбора, Министар пољопривреде може доделити на управљање земљиште из земљишног фонда државним привредним предузећима и установама за подизање или проширење објеката и за организовање пољопривредне производње за потребе свога радништва.

Земљиште додељено по овом члану укњижиће се као општенародна имовина, а у земљишној књизи (тапији) уписаће се коме је дато на управљање.

Ако ради задовољења потреба из првог става треба извршити замену земљишта из земљишног фонда за земљиште приватних сопственика, Министар пољопривреде може одобрити да се та замена изврши, али по престанку приватних сопственика чије земљиште долази у обзир за замену.

Члан 13

Уколико има погодног земљишта могу се из земљишног фонда доделити комплекси обрадиве земље за баштенско искоришћавање групама неземљорадника: радника и намештеника разних предузећа, надлештава и установа. Ова земља доделиће се по захтеву радничко-намештеничких представника који ће упутити захтев Министру пољопривреде. Највише се може доделити два ара на породицу.

Земљиште додељено на искоришћавање по овом члану остаје општенародна имовина.

Члан 14

Земљорадничка породица која се насељава на земљу која јој је додељена на основу чл. 18 савезног Закона о аграрној реформи и колонизацији, од 23 августа 1945 године, или по чл. 11 овог Закона, а поседовала је у месту из којег се иселила земљу и зграде на које се може односити аграрна реформа, престаје бити сопственик овог ранијег поседа.

Губе право својине на ранијем поседу и оне породице којима буде додељена земља по ч. 18 савезног Закона о аграрној реформи и колонизацији, од 23 августа 1945 године, у месту у коме су до сада живеле и у коме су имале посед који напуштају а на који се посед може односити аграрна реформа.

Напуштени поседи из претходних ставова улазе у земљишни фонд.

Ако се на земљу додељену по савезном Закону о аграрној реформи и колонизацији и овом закону не пресели цела пријављена породица, решење о додељивању земље остаје на снази само у случају ако се пресели део породице способан за даљи развој и обраду земље, с тим да се површина додељене земље може сразмерно смањити.

V СПРОВОЂЕЊЕ АГРАРНЕ РЕФОРМЕ И УНУТРАШЊЕ КОЛОНИЗАЦИЈЕ

А) Утврђивање објеката аграрне реформе

Члан 15

За установљење земљишног поседа по овом Закону меродавно је право својине по земљишним књигама, односно право својине како је било уписано у земљишним књигама на дан 10 јула 1945 године, уколико то овим Законом није друкчије предвиђено.

Промена права својине која није до 10 јула 1945 године уписана вреди само ако је до тог дана:

- 1) предбележена,
- 2) извршена на земљишту, а о промени постоји пуноважан докуменат, издат или оверен код суда или јавног бележника,
- 3) ранији сопственик земљишта умро а надлежни суд није донео распоредно решење.

Код случаја где је бивша привилегована аграрна банка постала сопственик земљишта због неплаћеног дуга, па је ранији сопственик или купац до 10 јула 1945 године исплатио дуг и о томе постоје докази било код њега било код банке, а земљиште није уписано на његово име, сматраће се као да је уписивање извршено.

Члан 16

Сопственик поседа је дужан да сваком месном народном одбору на чијем се подручју налази ма који део његовог поседа пријави све податке о свом целокупном земљишном поседу и то пре расправе или да то саопшти најкасније на расправи.

Сопственик поседа који не пријави ма који део поседа (земљишта или инвентара), било да се посед налази у једном подручју или у више подручја, казниће се до једне године лишења слободе са принудним радом.

Члан 17

Ако брачни другови до 10 јула 1945 године нису били законито разведени, сматрају се у смислу овог закона једним сопствеником, а њихови поседи једним поседом, без обзира да ли су посебно уписани у земљишним књигама или нису.

Уколико се код оваквог поседа екпроприше вишак преко максимума (чл. 3 тач. 5 и 6 овог Закона), преостали максимум сматраће се заједничком својином оба брачна друга, и то сразмерно површини коју су раније имали, без обзира на чије је име уписано преостало земљиште.

Члан 18

Земљишни поседи који се налазе на више подручја, а својина су истог правног или физичког лица сматрају се једним поседом.

Као један земљишни посед сматра се и посед сопственика са његовим сувласничким деловима на другим поседима.

Делови земљишног поседа једног сопственика у више различитих сувласничких поседа такође се сматрају једним поседом.

Ако земљишни посед лежи у више подручја сопственику поседа оставиће се на име максимума земљиште у оној подручју где он затражи и у оној површини колико се у том подручју може оставити по закону. За случај да нема толико земљишта у том подручју разлика ће му се дати на његовом поседу у другом подручју у сразмери максимума тога другог подручја.

Члан 19

Као један посед сматра се и она земља која је у земљишним књигама уписана само идеално као засебан посед, а стварна деоба на земљишту није извршена, ако су у питању поседи чланова једне породице (родитељи, браћа, сестре и унуци).

Члан 20

Сматрају се засебним поседи који су стварно били раздељени међу члановима породице до 6 априла 1941 године, ако су од тада обрађивани као засебна газдинства.

Члан 21

Месни народни одбор извршиће све претходне радње потребне за одржавање расправе за експропријацију тј. прикупиће податке о правном и фактичном стању поседа који спадају под удар аграрне реформе.

Извршни одбор среског народног одбора делегираће једно лице које ће присуствовати расправи о експропријацији као саветодавни орган. Месни народни одбор заказаће расправу и њоме руководити у споразуму са одређеним делегатом извршног одбора среског народног одбора и објавити је на уобичајени начин најкасније осам дана пре расправе.

Расправа ће се одржати на збору месних аграрних интересената.

Члан 22

За сваки посед, који по прописима чл. 3 овог Закона пада под удар аграрне реформе, врши се расправа ради утврђивања фактичног и правног стања по парцелама са катастарским ознакама, површинама и културама.

На расправу треба позвати и сопственика поседа. Расправа ће се одржати и у случају ако позвани сопственик на расправу не дође или не пошаље свог заступника.

После расправе доноси се решење да ли се посед екпроприше у целини (чл. 3 тач. 1, 2, 3 и 4 овог Закона) или се екпроприше само вишак (чл. 3 тач. 3, 5 и 6 овог Закона). У овом последњем случају доноси се решење о томе које се земљиште оставља сопственику земљишта на име максимума и колика је његова укупна површина по културама, а које се земљиште екпроприше у корист фонда.

Код случајева предвиђених у чл. 3 тач. 1, 2, 3 и 4 овог Закона, месни народни одбор одредиће одмах комисију од 3 члана, од којих бар један мора бити из редова аграрних интересената, која ће инвентарисати мртви и живи инвентар и старати се о њему до његове поделе ако није постављен привремени управитељ. Инвентарисање неће се поново вршити уколико је раније проведено, а стање се није изменило.

Члан 23

Решење о експропријацији у корист земљишног фонда доноси месни народни одбор непосредно по завршеној расправи, а проглашује га у месту на уобичајени начин у року од три дана.

Ако се неки посед налази на подручју више месних народних одбора, расправа ради утврђења објеката врши се код појединих месних народних одбора за њихова подручја. Уколико се цео посед налази на подручју једног среза решење о експропријацији доноси извршни одбор среског народног одбора; ако се налази на подручју два или више среских народних одбора, а сви су на подручју једне аутономне јединице решење доноси повереник за пољопривреду и шумарство Главног извршног одбора Народне скупштине Аутономне покрајине Војводине, односно повереник Обласног извршног одбора Обласног народног одбора Аутономне Косовско-метохијске области. У осталим случајевима решење о експропријацији доноси Министар пољопривреде.

Члан 24

На решење о експропријацији има право жалбе сопственик поседа и свако друго лице. Жалба се изјављује преко органа који је донео првостепено решење, у року од осам дана од дана објављивања решења. Месни аграрни интересенти могу жалбу изјавити и у записник код месног народног одбора.

Орган који је донео првостепено решење дужан је да жалбу са свим односним списима и својим исцрпним извештајем и образложеним предлогом достави у року од три дана по истеку рока за жалбу надлежном вишем органу на решење.

По жалбама против решења месног народног одбора, решава извршни одбор среског народног одбора; по жалбама на решење извршног одбора среског народног одбора решава повереник за пољопривреду и шумарство Главног извршног одбора Народне скупштине АПВ, односно повереник за пољопривреду и шумарство Обласног извршног одбора Обласног народног одбора АКМО, односно Министар пољопривреде; по жалбама противу првостепеног решења повереника за пољопривреду и шумарство Главног извршног одбора Народне скупштине АПВ односно повереника за пољопривреду и шумарство извршног одбора Обласног народног одбора АКМО решава Министар пољопривреде; по жалбама на

првостепено решење које је донео Министар пољопривреде доноси решење Влада НРС.

Месни народни одбори доставиће своје првостепено решење извршном одбору среског народног одбора и у случају кад нема жалбе. Органи који решавају у другом степену доставиће своје решење органу који је донео првостепено решење и Министарству пољопривреде.

Члан 25

Кад решење о експропријацији постане правоснажно, брисаће се у земљишним књигама по службеној дужности забрана отуђивања и оптерећивања са земљишта које је остављено сопственику на име максимума, уколико је та забрана стављена због прописа о аграрној реформи. Исто тако бришу се сви терети укњижени у земљишним књигама на земљишту које се екпроприше, изузев случаја из чл. 6 ст. 1 овог Закона.

Члан 26

Ако због извршене експропријације буде потребно установити нове службености, како на земљишту које је остављено сопственику поседа на име максимума, тако и на земљишту које се екпроприше, ове ће се службености установити приликом спровођења експропријације.

Све земљишне службености, које због извршења експропријације постају сувишне, престају без права на накнаду.

Члан 27

За земљиште које је остављено на име земљорадничког максимума сопственику поседа који није био земљорадник (чл. 1 ст. 3 овог Закона) уписаће се у земљишној књизи забрана да се за 10 година не може отуђити, разделити, даровати или заложити ни давати под закуп.

Ова забрана уписаће се у земљишне књиге у часу када земљишнокњижни суд прими правоснажно решење о утврђењу објеката аграрне реформе.

Сопственик поседа који прекрши ма који од услова из првог става губи земљорадничко својство. У томе случају државни орган који је донео решење о утврђењу објеката аграрне реформе на његовом поседу донеће друго решење о експропријацији поседа по пропису из чл. 3 тач. 6 овог Закона.

Изузетно од наређења из првог става, а на образложени предлог среског (градског) народног одбора Министар пољопривреде може одобрити таквом сопственику да остављени максимум раздели или дарује члановима своје породице приликом њиховог издвајања из његове кућне заједнице или приликом њихове женидбе или удадбе ако су земљорадници у смислу прописа чл. 1 овог Закона. У овом случају вреде одредбе из 1, 2 и 3 става овог члана. Протекло време забране из првог става рачунаће се новом сопственику.

Б) Утврђивање субјеката аграрне реформе

Члан 28

Као аграрни интересент сматра се земљорадничка породица без земље или са недовољно земље за издржавање. За појам породице важе одредбе чл. 5 ст. 2 овог Закона.

Члан 29

Аграрни интересенти, који желе да добију земљу пријавиће се свом месном народном одбору, који ће саставити списак са подацима о њиховом имовном и породичном стању, занимању, и узети изјаву од интересената о томе да ли желе или не да се иселе из тога места, ако би им била додељена земља у другом месту као колонисти.

За аграрне интересенте који се налазе у Југословенској армији, пријаву ће извршити чланови њихове породице. Ако такав аграрни интересент нема никог од породице, месни народни одбор ће по своме сазнању и по званичној дужности увести у списак такве аграрне интересенте.

Члан 30

Аграрним интересентима додељиваће се највише толико земље да заједно са њиховом сопственом њихов посед не износи више од 5 ха обрадиве земље.

Ако се земља налази у близини већих градова као баштенска и са интензивном културом, максимум додељиве површине износиће толико да аграрни интересент са својом земљом има највише 2 ха.

Која ће се површина доделити одредиће у сваком поједином случају органи за извршење експропријације, имајући у виду величину фонда, квалитет и плодност земљишта, број чланова породице, као и то да ли се земља додељује земљораднику без земље или са недовољно земље.

Члан 31

Пошто се одреди површина која се има доделити аграрним интересентима на подручју месног народног одбора, сазваће се збор аграрних интересената тога подручја у свему по чл. 22 овог Закона, на коме ће се одржати расправа ради утврђивања лица којима се земља додељује (аграрни субјекти) као и површина која им се додељује.

После расправе, а најкасније у року од три дана, месни народни одбор доноси решење о томе ко се сматра аграрним субјектом и која му се површина додељује и обнародује га на уобичајени начин три пута. Решење мора да садржи за све аграрне субјекте следеће податке: презиме, очево име и име старешине кућне заједнице, место становања, имена и по потреби презимена чланова кућне заједнице, редни број списка аграрних интересената, презиме и име сопственика експроприсаног поседа, површину и врсту културе сопственог и додељеног земљишта са њиховим катастарским ознакама, као и квалитет њиховог и додељеног земљишта.

Против овога решења имају аграрни интересенти и сва друга лица право жалбе вишем органу у року од осам дана после његовог трећег објављивања. За жалбе и поступак по жалбама важе одредбе члана 24 овог Закона.

Члан 32

Кад решење о утврђењу аграрних субјеката и додељивању земље (члан 31 овог Закона) постане правоснажно месни народни одбор уводи утврђене аграрне субјекте у привремени посед земљишта које им је додељено.

Члан 33

После привременог увођења у посед, месни народни одбор саставља спискове уведених у посед у пет примерака од којих доставља два примерка извршном одбору среског народног одбора, а по један примерак водној задрузи - управи (по потреби) и Министарству пољопривреде, а један задржава за своју архиву.

Ови спискови садржаће: презиме, очево име и име новог сопственика, место његовог пребивања, број чланова породице и катастарске ознаке земљишта: бројеве парцела, површине и културе.

Члан 34

Пошто буде извршено привремено увођење у посед и сачине се спискови, месни народни одбор подноси захтев извршном одбору среског народног одбора за коначну парцелацију земљишта и састављање техничког елабората.

Коначна парцелација не сме се знатно разликовати од привремене парцелације. Већа померања као и замене земљишта међу утврђеним аграрним субјектима дозвољаваће надлежни извршни одбор среског народног одбора само у неопходним случајевима, а на образложени предлог месног народног одбора.

Члан 35

Кад месни народни одбор прими технички елаборат о парцелацији земљишта према претходном члану доноси решење о коначном додељивању земљишта породицама (кућним заједницама) које су утврђене за аграрне субјекте.

Право својине уписује се на све чланове породице (кућне заједнице) којима је земља додељена тако да сви чланови породице (кућне заједнице) имају једнака сувласничка права.

Решење садржи:

а) презиме, очево име и име сваког члана кућне заједнице коме је земља додељена;

б) презиме и име бившег сопственика поседа и место његовог становања;

в) земљишнокњижну ознаку експроприсаног земљишта, површину и културу;

г) висину одштете коју има да прими бивши сопственик за експроприсано земљиште (члан 4 став 7 овог Закона) уколико је обрачуната;

д) одредбе за остале уписе у земљишне књиге по чл. 26 и 39 овог Закона.

Члан 36

Решење из претходног члана доставља се ранијем сопственику експроприсаног земљишта и свима аграрним субјектима у чију је корист извршена експропријација.

Противу овог решења дозвољена је жалба преко месног народног одбора извршном одбору среског народног одбора, у року од осам дана од дана уручења решења.

Члан 37

После истека рока за жалбу месни народни одбор доставиће најдаље за пет дана по један примерак свог решења из чл. 35 овог Закона, Министарству пољопривреде, извршном одбору среског народног одбора и земљишнокњижном суду.

Ако је жалба уложена, месни народни одбор доставиће најдаље за пет дана све списе са жалбом и нападнутим решењем извршном одбору среског народног одбора.

Извршни одбор среског народног одбора доставиће своје коначно решење месном народном одбору ради обавештавања странака, земљишнокњижном суду и Министарству пољопривреде.

Члан 38

Породица (кућна заједница) којој је додељена земља улази одмах у посед по доношењу решења о додељивању земље, а својину на земљу стичу сви чланови породице (кућне заједнице) укњижењем у земљишне књиге по правоснажности решења о додељивању земље.

Члан 39

Земљиште додељено по овом закону (члан 6, 11 и 35) не може пре истека 15 година од дана доношења решења о додељивању бити разделено, продато или на други начин отуђено, дато у закуп или заложено ни у целини ни делимично, ако одредбама овог закона није друкчије одређено.

Ова забрана унеће се у земљишне књиге у часу уписивања земљишта на име чланова породице (кућне заједнице) којима је додељено.

Лице које прекрши ма који од услова из првог става губи право на додељено земљиште. У том случају, а на основу образложеног предлога надлежног органа управе народног одбора општине, орган надлежан за послове опште управе народног одбора среза донеће решење о одузимању земљишта. Против овог решења заинтересовани имају право жалбе републичком, односно покрајинском или обласном органу управе надлежном за послове опште управе у року од 15 дана од предаје решења.

Члан 39а

Забрана из става 1 претходног члана не односи се:

1) на земљиште додељено по овом закону лицу које је у време додељивања живело у крају у коме се непокретност налази;

2) на земљиште додељено као накнада за земљиште одузето по Закону о ревизији додељивања земље колонистима и аграрним интересентима у Народној Републици Македонији и у Аутономној Косовско-метохијској Области, као ни на земљиште ранијих аграрних субјеката, без обзира да ли им је земљиште замењивано или није.

Забрана уписана на основу става 2 претходног члана брисаће се на захтев лица коме је земљиште додељено.

Решење о брисању забране уписане на основу става 2 претходног члана доноси средски суд у ванпарничном поступку.

Решење из претходног става суд је дужан доставити и надлежном јавном правобраниоцу.

Против решења из става 3 овог члана надлежни јавни правобранилац може изјавити жалбу окружном суду у року од 30 дана од дана доставе решења.

Члан 39б

Изузетно од одредаба члана 39 став 1 дозволиће се:

1) отуђење дела додељеног земљишта од стране појединих чланова насељеничког (колониистичког) домаћинства којима тај део припада у корист других чланова истог домаћинства, као и отуђење додељеног земљишта или појединих његових делова у корист привредне организације, сељачке радне задруге или политичко-територијалне јединице;

2) деоба додељеног земљишта у случају деобе једног насељеничког (колониистичког) домаћинства на два или више домаћинстава;

3) замена додељеног земљишта која се, у сврху арондације земљишног поседа насељеничког (колониистичког) домаћинства, врши за земљиште привредне организације, сељачке радне задруге или политичко-територијалне јединице, као и замена додељеног земљишта унесеног у сељачку радну задругу која се врши у исту сврху. У случају размене земљишта све укњижене забране из члана 39 преносе се на земљиште које се добија у замену;

4) давање у закуп земљишта ако насељеничко (колониистичко) домаћинство нема довољно радне снаге за обраду земљишта, и то уз претходну сагласност савета народног одбора општине надлежног за послове привреде;

5) Стављање залога на земљиште у сврху обезбеђења инвестиционог зајма добијеног од банке, али највише до 50% од вредности земљишта;

6) Принудна или добровољна продаја додељеног земљишта ради измирења инвестиционог зајма банци, с тим да се додељено земљиште може продати само привредној организацији, сељачкој радној задрузи или политичко-територијалној јединици.

VI ПРЕЛАЗНА НАРЕЂЕЊА

Члан 40

Даном ступања на снагу овог Закона укидају се аграрни судови пошто је овим законом досадашња надлежност аграрних судова, одређена прописима Закона о аграрној реформи и унутрашњој колонизацији од 14 новембра 1945 године, пренета на извршне одборе среских народних одбора.

Упутства за ликвидацију аграрних судова и за пренос њихових послова на извршне одборе среских народних одбора прописаће Министар пољопривреде.

Члан 41

Уговори о закупу и пазакупу на земљишту које се екпроприше по овом Закону раскидају се.

Члан 42

Ако је треће лице поорало или делимично обрадило земљиште, нови сопственик је дужан да му исплати накнаду по споразуму или ону коју ће одредити месни народни одбор, а ако за то нема могућности важи одредба следећег става овог члана.

Ако је треће лице већ поорало, засејало или обрадило земљиште које се овим законом експроприше, сматраће се наполичарем новог сопственика према Уредби о наполици, уколико се заинтересовани друкчије не споразумеју. Код наполице по овом члану неће се одбијати за фонд по Уредби о наполици, већ се тај део исплаћује сопственику. Сопственику експроприсаног поседа не признаје се никаква накнада за већ извршене радове и посејано семе.

Члан 43

Ако се установи да је аграрни субјект добио више земље него што му припада, одузеће му се само вишак и сносиће трошкове које је изазвао својом кривицом.

Члан 44

Свуда где се у овом Закону спомињу земљишне књиге и катастарске ознаке подразумеваће се у крајевима где још нису установљене земљишне књиге одговарајуће књиге и ознаке.

Члан 45

Сви поднесци, молбе и решења у вези са овим Законом, уколико се односе на додељивање земље, ослобађају се од таксе, а аграрни интересенти ослобођени су свих такса и кад се не ради о додељивању земље.

Члан 46

Уколико овај Закон не садржи прописе за решавање појединих случајева примениће се одговарајући прописи савезног Закона о аграрној реформи и колонизацији од 23 августа 1945 године са његовим изменама и допунама.

Члан 47

Овлашћује се Министар пољопривреде да доноси правилнике и издаје упутства за извршење овог Закона.

Члан 48

Овај закон ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику Народне Републике Србије".